

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Domitii Plati Societatis Iesv Theologi, De Domini
Nostri Iesv Christi Passione**

Piatti, Domizio

Coloniae Agrippinae, 1610

De varijs causis efficientibus perpeßionis Christi, Cap.1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49474](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49474)

fuit: in sequentibus capitibus breuiter
de causis efficiētibus & finalibus huius
Passionis tractabimus.

DE CAUSIS EFFI-
CIENTIBVS PASSIONIS
ac mortis Christi.

CAPVT I.

PRAESUPPOSITO eo, quod Christus ve-
indubitata fide tanquam Fidei re mortuus
articulus credendum est, vide- fuit.
licet I E S V M Christū Redem-
ptorem nostrum vera morte defunctum
fuisse, iuxta vnanimem Euangelistarum
assertionem, & illam B. Pauli Apostoli sē-
tentiam. *Matt. 27.
Ma'c. 15.
Rom. 5.*
Cum adhuc peccatores essemus, Chri-
stus pro nobis mortuus est. in praesenti capite
indagabimus & expendemus causas, quæ
aliquo modo ad hanc mortem cooperatae
fuerunt: quæ secundum D. Thomæ doctri-
nam, duorum sunt generum: primum ge-
nus earum est, quæ directè mortem Chri-
sto intulerunt: ad quam pertinent perse-
cutores, iudices, falsi testes, carnifices, mi-
nistri, tormenta, & alia his similia, de qui-
bus sufficienter in superioribus tracta-
tum fuit: alterum genus earum est,
quæ indirectè ad eandem mortem con-

currerunt, & aliquomodo illius causae cre-
titerunt, quatenus eam non impedire-
runt, vel alia ratione aliquam in illa po-
tem habuerunt. Nos igitur in praesentia
pate de his posterioribus tantummodo
gemus, illasque ad ternarium numerum
redigemus, ut primam Patrem, secundam
ipse Filius, tertiam Diabolus seu Luciferus
constituat.

I. Atque ut à prima ordiamur: Con-

DEVS Pa- **S I D E R A** Christiane Lector obligatio-
ter fuit cau- nem, qua **D E O** Patri deinctus es, pro-
sa mortis pter singulare hoc beneficium, videlicet
Christi, quod tui amore impulsus, vnigenitum
filium suum ad Passionem & mortem tra-
didit: quæ, ut perficeretur, ille pro
pua causa, tribus potissimum modis, ex-
titit.

I. *Primo*, quia illam iam inde ab æterni-

Illâ ab om- te in remedium humani generis, ordinan-
ni æternita- do, atq; in Filio suo vnigenito omnes in-
te ordinan- quitates nostras constituendo, tradidit
do. illum in manus hostium suorum, Iuda-
rum, Herodis, ac Pilati, ut in carne im-
ma & mortali torqueretur ac crucifige-
tur, & hac ratione peccatorum nostrorum
debita dissolueret, quemadmodum

Isai. 53.

Isaias testatur, inquit. *Dominus posuit
eo iniquitatem omnium nostrum: Dominus vol-
luit contere eum in infirmitate. Sicut etiam*
S. Pe-

CONSIDERATIO V. 401

S. Petrus Apostolus, vti suprà notauimus declarat, loquens cum DEO Patre, in Actis Apostolorum de diuino hoc decreto, & dicens. *Conuenerunt verè in ciuitate ista aduersus Sanctum puerum tuum IESVM, quem vnixisti, Herodes & Pilatus cum gentibus & populis Israël, facere que manus tua, & consilium tuum decreuerunt fieri.* Huc quoque facit illa Beati Leonis Papæ sententia, qua docet, venerandam esse Christi crucem, quia non casu vel à Iudicibus tantum inuenta fuerit, sed à DEO in diuino consistorio suo decreta, atque ad salutem nostram ordinata. *Non est, inquit, dilectissimi, erubescenda crux Christi, qua de virtute est diuini consilij: nihil tibi Iuda gratia, nihil vobis Iudai debemus: saluationi quidem nostræ, non hoc vobis volentibus, impietas vestra seruiuit, & per vos factum est, quicquid manus DEI & consilium decreuerunt fieri.*

Act. 4.
Serm. 5. de Pasch.

Secundò, quia inspirauit eidem Filio ardentissimum patendi & pro hominibus moriendi desiderium: nam propterea ipse cum Patre de aduentu suo in mundum, ad humani generis, morte sua, redemptionem, loquens, ait per Prophetam. *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam: DEVS meus volui, & legem tuam in me-*

2.
Inspirando filio desiderium moriendi.
psal. 39.

dio cordis mei; vel vt alij legunt: *In viscerum meorum*. Quod perinde est ac si dixisset. Principium & summa totius sacre scripturæ in eo consistit, vt faciam voluntatem tuam, quæ est, vt ego pro salute hominum sanguinem & vitam meam profundam: quod sicut prompto ac libenti animo suscepi, ita eodem quoque animo adimplebo, quia mandatum hoc tuum, totum intra viscera mea recondidi, vt summo studio & alacritate illud perficerem.

Isai. 53.

Nec minus declarat hanc inclinationem & promptitudinem Christi, in exequenda Patris voluntate, quoad redemptionem humani generis, illud *Isaiæ*. *Voluntas Domini in manu eius detinetur*. vel vt vertunt septuaginta, *Domini in manu eius*. Quæ versio habet vim siue sententiam: quod mirum adeo promptè & hilariter Christus omnia, quæ ad hominum salutem spectabant, iuxta Patris iussionem adimplebat, vt videretur quodammodo Patris voluntatem in manibus suis habere: imò, ipsæ manus erant instrumentum Paternæ voluntatis, ac propterea tanta cum promptitudine eandem voluntatem Christus perficiebat, vt non tam citò Pater voluntatem suam

circa opus redemptionis nostræ declara-
ret, quam ille eam exequeretur: adeo vt
nulla videretur esse differentia siue di-
stantia voluntatis à Patre insinuatæ, ab
ipsa operatione, ac proinde conuenien-
ter dici poterat. *Vult Dominus in manu
eius.*

Cùm igitur desiderium hoc aded ar-
dens in Christo esset, mirum non est,
quod propter assiduam amoris flammam,
qua ad illud impellebatur, dixerit. *Baptif- Luc. 12.
mo habeo baptizari, & quomodo coarctor, do-
nec perficiam illud:* per baptismum intelli-
gens baptismum Passionis.

Hoc sensu intelligit Sanctus Bernar-
dus locum illum Isaïæ non mediocri-
ter obscurum, vbi ait. *Sicut in valle, qua Isai. 28.
est in Gaboon irascetur: vt faciat opus suum,
alienum opus eius: vt operetur opus suum,
peregrinum est opus eius ab eo.* In quæ *Ser. de Pass.*
verba Sanctus Bernardus ita scribit:
*Opus suum, quod dedit ei Pater vt faceret:
& alienum ab eo, vt talis talia sustine-
ret.*

De eodem hoc secundo modo, acci-
pienda est illa Domini sententia, quando
Petrum in horto, ijs qui ad eum compre-
hendendum venerant, resistere paran-
tem, reprehendens, dixit. *Calicem Ioan. 18.
quem dedit mihi Pater, non bibam illum?*

Cc 4 quod

quod perinde est ac si dixisset; Viseo Petre vt calicem Passionis meæ, quem mihi Pater bibendum tradidit, quem que ego ardentissimè hactenus concupiui, refutem, & non bibam?

3.
Quia non
impediuit.

Tertio, extitit Pater causa mortis filii deferendo illum, quatenus nimirum, relinquens illum defendere, & ab hostibus tutari, non defendit, neque ex hostium manibus liberauit, sed in eorum potestate & arbitrio dereliquit, vt in eum omnia crudelitatis & tormentorum genera exciterent: iuxta illud Sancti Pauli. *Qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.* Et Sancti Iob. *Manibus impiorum tradidit me Pater meus.*

Rom. 8.

Iob. 16.

Matth. 27.

Lib. de grat.
noui testam.

Zach. 3.

Idem Christus ipse affirmat, verbis lachrymabilibus, quæ in Cruce protulit, dicens: *DEVS, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* quod secundum Sancti Augustini interpretationem perinde est ac si dixisset. Cur o Pater, in manibus hostium meorum me dereliquisti? In hoc autem adimpleta fuit illa Zachariæ prophetia, in persona Dei promittentis dicentis. *Ecce ego calabo sculpturam eius, & auferam iniquitatem in die vna.* Quæ perfecta fuit, quando Christus verus lapis in Passione sculptus fuit, atque in eo

clau
lata
Hie
uiu
vari
C
mo
do
stur
xer
qui
sacr
que
run
ne,
ope
tem
agr
vel
æst
spe
mo
eid
ac
pas
hæ
vti
mo
hab
&

clauo

clauorum & lanceæ scalpello, vulnera cæ-
lata fuerunt. *Istum lapidem* (inquit sanctus
Hieronymus locum hunc explicans) *cla-*
uis, cruce, & lancea militis faciem vulne-
rari.

*S. Hieron. in
comment. in
Zachariam.*

CONSIDERA igitur omnibus hisce
modis, DEVM Patrem fuisse aliquo mo-
do causam mortis Christi: ex quo manife-
stum fit, quanta cum ratione Saluator di-
xerit. *Ego sum vitis, & Pater meus agricola est.*

*Cur Christi
Vitis, & Pa-
ter agrico-
la nomine-
tur.*

Ioan. 15.

quia Pater æternus quantum in ipso erat,
sacram hanc vitam exactissimè putauit, vs-
que adeo etiam vt vitam illi ademerit: ve-
runtamen sicut in modo, ita quoque in fi-
ne, multò aliter DEVS operatus est, quam
operati fuerunt iudices & alij, qui ad mor-
tem Christi concurrerunt: Etenim sicut
agricola, putat vineam non vt corrumpat
vel destruat, sed vt feraciorem reddat,
ætateque adueniente, pulchriorem de se
speciem præbeat: ita DEVS Pater dum
mortem Filij ab æterno ordinauit, dum
eidem Filio flagrans pro homine patiendi
ac moriendi desiderium inspirauit, dum
passionem illius non impediuit, omnia
hæc ad maiorem gloriam suam & nostram
utilitatem fecit: Contra verò ad ministri
mortis illius, nihil aliud sibi propositum
habuerunt, & spectarunt, quam vt vitem
& nomen illius omninò destruerent at-

Cc 5 que

Ierem. 11.

que delerent: nam ipsorum sunt verba illa
quæ apud Ieremiam legimus. *Eradamus
eum de terra viuentium, & nomen eius non
memoretur amplius.*

II.

Christus ipse
fuit mortis
sua causa.

3 part. q. 41.
art. 1.

Libr. 4. de
Trin. cap. 13.

*Ioan. 10.**Ierem. 12.*

SECUNDA causa, fuit ipse Filius, IESU
Christus Dominus & Seruator noster, qui
ob ingentem, quo nos cõplectebatur amo-
rem, concurrat eatenus ad mortem suam,
D. Thoma affirmante, quatenus eam non
impediuit, cum posset illud cõmodè face-
re, vel impetum & ferocitatè hostium suo-
rum reprimendo, vel, vti S. Aug. ait, natu-
ram sanctissime carnis suæ ita cõseruando,
vt à nulla re nocumenti quicquam posset
accipere. Hoc sensu accipiendi sunt illi mo-
di loquendi à Christo Seruatore nostro cir-
ca mortem suam vsurpati: vt cum ait: *Ego
pono animam meam, & nemo tollet eam à me,
sed ego pono eam.* Et per Ieremiam. *Dedi di-
lectam animam meam in manu inimicorum.* nã
ita mortè subibat, vt si voluisset, eam im-
pedire potuisset: & quatenus id non fecit,
eatenus non dicitur indirectè mortis sue
causa extitisse.

Lib. de van.
idolorum.

Quod autem Saluator hac ratione ne-
cis suæ causa fuerit, plurimis sanctorum
Patrum auctoritatibus confirmatur. Hinc
namque sanctus Cyprianus de Christo ait.
*Crucifixus prauento carnificis officio, spiritum
spontè dimisit.* Et S. Chrysoftomus idcirco
affir-

affirmat Christum contra omnium morientium consuetudinem, elata voce clamantem animam exhalasse, ut se spontaneè mori declararet. *Ea propter*, inquit, *voce magna clamavit, ut ostenderet, sua totum id fieri potestate*: Et Eusebius Cæsariensis rationem reddens clamoris Christi in Cruce paulò ante spiritus emissionem ait: *Cùm altius vocem emisisset, solutus à corpore abiit, neutiquam expectans, dum mors ad ipsum accederet, sed illam cunctantem & veluti cessantem, ac potius conijcientem se in pedes & fugitantem; ipse à tergo insequitur*. Et multò apertius sanctus Paulus Apostolus idem mysterium declarat his verbis. *CHRISTVS dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam DEO in odorem suavitatis*. Et Isaias dicens. *Oblatus est quia ipse voluit*.

Cur Christus in Cruce moriens clamauerit.

Hom. 89. in Matth.

Lib. 4. Evangel. demonstr.

Ephes. 5.

Isai. 53.

TERTIA causa, quæ ad necem Christi Domini nostri concurrat, fuit Lucifer: non quod absolutè Christum pro suo arbitrio posset cruciare & interimere: sed quoniam collata ei potestate & facultate id agendi, à Domino dicente. *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum*: operam dedit ut per homines sceleratos & impios, odium suum immanissimum, in **CHRISTVM**, quod multo tempore

III.

Lucifer concurrat ad mortem Christi, & quomodo.

Luc. 22.

cela-

408 DE CAUS. EFF. PASS. SALV.
celauerat, & quo impulsus illum delere
atque è mundo tollere desiderauerat, in
eo expleret.

Diabolus sci-
uit Christum
esse Messiam
in lege pro-
missum.

SS. Ambros.
Aug. Gregor.
Chryf. Beda,
S. Thom. &
alij.

Lac. ibid.

Ioan. 12.

CONSIDERA igitur quomodo dia-
bolus non ignorans Christum esse verum
Messiam in lege promissum, vt nonnulli
ex sanctis Patribus & Ecclesie Doctoribus
affirmant, & probari potest ex confes-
sione ipsius apud Marcum & Lucam vbi ait
*Quid nobis & tibi IESV Nazarene, venisti
perdere nos: scio qui sis, sanctus DEI.* Quod
etiam paulò post S. Lucas confirmat di-
cens. *Exibant demonia clamantia & dicebant
quia tu es Filius DEI: & increpans non su-
bat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum.*
Quæ verba manifestè ostendunt, diabo-
lum cognitum habuisse, Christum esse ve-
rum Messiam: id igitur probè sciens, &
præterea videns detrimenta ingentia, quæ
à Christo accipiebat, à quo innumera ani-
mæ è faucibus illius eximebantur, ipseque
à possessione humani generis, in quam se
intruserat, paulatim depellebatur: iuxta
illud: *Nunc iudicium est mundi, nunc Prin-
ceps huius mundi eijcietur foras:* memor quo-
que veteris odij sui, quo persecutus fuerat
hunc Dominum, quando eum suscipere &
adorare nolens, è cælo exturbatus, & ad
sempiternas gehennæ flammæ condem-
natus fuit, vt nonnulli SS. Patrum vo-
lunt.

lunt: omnibus viribus laboravit, vt ei vita adimeretur, instigans Iudam vt traderet; Pilatum vt condemnaret; Iudæos vt crucifigerent.

In hunc sensum intelligit Rupertus Abbas verba illa, quæ Christus dixit apud Ioannem: *Ille homicida erat ab initio*: quia diabolus iam inde à principio creationis, dum similis DEO esse concupiuit, simul etiã illum hoc honore verbi, quod solum erat vera similitudo Patris, spoliare tentauit: quod cum facere non potuisset Verbo quatenus DEVS erat, procurauit vt ei homini factò, fieret: vnde concludit supradiçtus Abbas. *Vnum homicidium reputatur, quod à patre mala voluntate inchoatum, maligno per filios odio consummatur.*

Rupertus
Abbas.
Ioan. 8.

Quamuis autem sanctus Paulus Apostolus dicat: *Si cognouissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent*: propterea tamen non sunt hæc verba, illis quæ supra dicta sunt, contraria.

1. Cor. 2.

Primum, quia possumus ea sic intelligere, vt Apostolus non loquatur de demonibus, sed generatim de Principibus, Iudæis, & alijs mundi huius Dominis, qui non cognouerunt Christum, qualis esset.

Cum orig.
Tert. Chryf.
Hieron. &
alijs.

Deinde, etiamsi accipiamus sanctum Paulum

Cū S. Ambr.
S. August. S.
Gregor. &
alijs.

Paulum ibi de dæmonibus locutum fuisse
se possumus nihilo feciùs dicere: imò
dicendum est malignos spiritus in hoc
mysterio Passionis Dominicæ illud igno-
rasse, quod per eam reparandum esset
genus humanum, & imperium illorum euen-
tendum: quodque omnia hæc ad ma-
rem DEI gloriam & honorem redun-
tura essent: quod si cognouissent, ne-
quam necem illius procurassent, sed po-
tius impediuisent: Hinc D. Thomas
Non ideo demon Christum Iudeis crucifige-
persuasit, quia filium DEI non esse putavit, sed
quia se morte illius non prauidit esse damnum
dum.

In Luc. c. 4.
Et in cap. 1.
Marci.

Neque mirum est, quod dæmones
sciret nouissent, Christum esse verum DEI
filium, nihilominus eum persequi & re-
ci tradere non desierint: quia, vt re-
demonstrat Caietanus in Diu. Pauli lo-
cum paulò antè citatum, tam implacabile
est odium, quod habent in DEVM, ut
vt non modò, cunctas res diuinas, si
permitteretur, euertere atque destrui
cuperent, verumetiam DEVM ipsum,
possent.

Cardinal.
Caietanus.

IV.

AD EXTREMVM considera: ad
hoc efficientium causarum genus referri
posse illa peccata, quæ fuerunt particu-
laria incitamenta siue motiua nes
Cris-

Particularia
quorundam
peccata fue-
runt quoque

CONSIDERATIO V. 411

Christi, qualia sunt: Iudæ avaritia; Scribarum & Pharisæorum inuidia atque ambitio; respectus humanus in Pilato, & alia multa: quæ inter causas efficientes dictæ necis non inconuenienter numerari possent: sed quoniam sparsim varijs in locis huius operis quædam de illis dicta sunt, relinquemus ea piæ contemplationi deuoti Lectoris, & progrediemur ad considerationem causarum finalium: quos videlicet fines CHRISTVS sibi in hac morte propositos habuerit, qui erunt vtilissimi & maximi ponderis ac momenti.

efficientes
causæ mor-
tis Christi.

DE PRIMA CAUSA FINALI
Passionis Christi: quæ est
gloria DEI & sui-
ipsius.

CAPVT II.

CONSIDERATIS efficientibus causis, necis Christi Seruatoris, restat vt finales etiam diligenter expendamus, id est, motiua, quibus ad illam subeundam impulsus fuit. Quæ licet plurima sint: nos tamen hoc loco de nonnullis tantum maiori consideratione dignis agemus: inter quæ præcipuum, quod